

تنکي پاڻي

کافي ته ورکړه دخیل حسن کتاب
پکي غزلې د پښتو جوړوي

د شعرونو غونډه

محمد طاهر کافي
۱۳۷۹ کال

Ketabton.com

تنکی پانی

د شعرونو غونډه

کاني ته ورکړه د خپل حسن کتاب

پکې غزلې د پښتو جوړوي

محمد طاهر کاني

۱۳۷۹ ل کال

ڊالی

د مور سپېڅلې، نه هېرېدونکې او ابدې مینې ته! هغې مینې ته چې له ما سره یې
زما په خټه کې پښتو ژبه ملگرې کړې ده.

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: تنکی پانې

شاعر: محمد طاهر کانی

چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه

چاپ کال: ۱۳۷۹ لمريز/۲۰۰۰ زېږدي کال

چاپځای: مسکو

چاپ وړ: لومړی

يادونه: د دې نښير د چاپ ټولې رښتې له شاعر سره خوندي دي. د بيا چاپ لپاره يې

د شاعر سلا او هوکړه حتمي ده.

سريزه

ځينې ادبي مورخين او نقادان په دې باور دي، چې په ځينو ټولنو کې ناوړه سياسي، اجتماعي او اقتصادي حالات کله کله د ځينو نويو ادبي جريانونو د پيدايښت سبب کيږي.

زموږ د هېواد د دوو لسيزو د ناوړه سياسي، اجتماعي او اقتصادي حالاتو په جريان کې هم په پښتو شعريو داسې جريان راوتوکېده چې شاعرانو يې د نويوالي خواوو ته تمايل درلود او هڅه يې کوله چې خپل شعرونه د هنر او ښکلا په ګاڼه سمبال کړي. سمبوليزم ته مخه د دې پړاو د زياتره شعرونو ځانګړنه ده. د دې پړاو شاعران د سمبولونو په انتخاب د تصويرونو په جوړولو کې خپل استعدادونه ازمايي، تجربې کوي او ورځ تربلې د تصويرونو او د سمبولونو په غوره کولو کې پياوړي کيږي، نوښت او تازه ګي د دې ډلې پر شعرونو وزرونه غوړول.

د دې ډلې سرلاري ارواښاد اسحق ننگيال، عارف خزان، پير محمد کاروان، احمد تکل، کاوون توفاني، لطيف بهاند، محمد اصف صميم او ځينې نور شاعران دي.

د دې ډلې شعري تجربې زموږ د ځوان نسل مخې ته پرتې وې او ډېرو ځوانو شاعرانو په خپلو شعرونو کې دغو نويو تجربو ته په پاملرنه د هنر خواته زياته توجه وکړه او اوس موږ په خپله فرهنگي حوزه کې په لسگونو داسې ځوان او تنکي ځوانان شاعران لرو چې غزل، نوي او ازاد شعرونه يې د شعريت په ښېګڼو پوره دي. له ولسي او ولسي ډوله شاعرانو پرته د نورو هغو په مجموعو او متفرقه شعرونو کې د شعرونو تله پر نظمونو درنه ده. تر کومه ځايه چې زما مطالعه ده په دې روان پېر

کې زموږ د ځوانو شاعرانو په اثارو کې تشې منظومې ډېرې لږ موندې کيږي او د دوی اثار د شعراوسني لوازم لري او دا بهیر نور هم د پرمختیا پر لور روان دی.

زموږ ځوان شاعر محمد طاهر کانی، چې هم ښه هنرمند دی، هم ښه اواز لري. د سندرو په ویلو کې هم ښه استعداد لري. په اروپايي ادبیاتو کې د مطالعې خاوند دی. روسي ژبه یې د کمال تر حده زده ده. له دې برسېره ژورنالیستیک استعداد ورسره مل دی. په ماسکو کې د افغانانو خپرېدونکې د «کابل» جریده هم د ده په مسولیت خپریږي.

د دې ټولو کارونو تر څنګه ښاغلی کانی یو ذوقمن شاعر دی. د پښتو د معاصر دوران د سرلارو استادو شاعرانو لکه: اکاډمیسین لایق، استاد شپون، عبدالباري جهاني او نورو د اثارو د مطالعې تر څنګه یې د ځوان نسل د مبتکرو او ښو شاعرانو د مجموعو او متفرقه شعرونو مطالعه هم کړې ده او د دغې مطالعې په مرسته یې خپل شعري ذوق ښه صیقل کړی دی. دی په خپلو ویناوو کې د شعریت غوښتنې پالي او د نوښت خواته هم هڅه کوي.

ما د ښاغلي کاني د شعرونو او نظمونو لومړنۍ مجموعه «تنکۍ پانې» وکتې ده. دی زیار باسي چې حتی زموږ پر هېواد د روان ناورین ځینې نادودې په خپلو پارکو کې په هنري ډول راوغاړي. په ځینو غزلو کې یې هم هنري خوځښت لیدل کیږي.

ما د دې مجموعې له ځینو غزلو او شعرونو او د ځینو هغو له بیتونو خاص خوند اخیستی دی.

د مثال په ډول د مجموعې د «زخمي کېږدی» او «اتن» په ټوټو کې شاعر د پښتنو د کلیوالي او کوچیانې ژوند دې دوو توکو ته د هېواد له دې اوسنیو ناوړه پېښو سره په ارتباط کې په خپلو ویناوو کې ځای ورکړی دی. د دې دوو ټوټو ځینې ځانګړي بیتونه پیاوړی شعریت لري. په ښو انځورونو پسولل شوي او تخیل یې هم ښه دی. د «زخمي کېږدی» نومي پارکي دا لاندې بیتونه زما خوښ دي:

د تصور په صحرا وینم سوي سوي بوټي

دا کوچۍ مېنه مې غمجنو شنو لوگو اخیستې

یتیمه کړیکه مې تر غوږ د ماشومانو شوله

د کېږدی سیمه بورې نوونکو انگازو اخیستې

چیرته په لاره کې خپلۍ د بریتورو وینم

د خیال سدرۍ یې له لونګۍ سره لمبو اخیستې

چاته به گوري د کوچۍ پېغلې غمجنې سترګې

چې پېغله مینه یې اوس اوښکو لیونو اخیستې

د غم گولیو زخمي کړي د کېږدی لاسونه

د گودر غاړه ماتو شویو شنو منگو اخیستې

زما په پوه د ښاغلي کاني شعرونه د هنري تابه پر لور گامونه اخلي. دی په دې هڅه کې دی چې د شعریت ټول اساسات خپل کړي او نوښت ته په خپلو شعرونو کې پرورښت ورکړي.

زه هیله لرم چې ښاغلی کانی تل د نوښت تلوسه ولري، ښکلي او نوي انځورونه جوړ کړي، او تل دې د عالي تخیل د نیلي پروژو سپور وي.

دا بله هیله له دغسې شاعر نه لکه کاني کېدای شي چې دی ځان له تقلید نه وژغوري، دا ځکه چې تقلید هنرمند د ابتذال خواته راکاږي. هنري استعداد او ذوق یې وده نه کوي او له تلابسه نه یې منع کوي.

د ښاغلي کاني د هنري استعداد د لا غځونې او د تقلید نه د ځوان پښتو شعر د ژغورلو په هیله.

په درناوي

زلمی هېوادم

د سريزي په ځای

کاني د کمرو ومه تا پورته کړم

سترگو پښتنو ته دې کجل شومه

بهند

د پروخت کيږي چې زما مخې ته د ښاغلي محمد طاهر کاني د شعرونو ناچاپه نسخه پرته ده. هغه ماته ښاغلي شاعر راسپارلې ده چې پر هغې څه وليکم. په رښتيا سره هغه مې څو څو ځلي ولوستله، کله وایم چې راځه څه پرې وليکه او کله زړه راته وایي چې ترې تېر شه. مگر د ښاغلي کاني پرله پسې پوښتنو، چې څنگه شوه؟ اې شوم چې څه د نورو شاعرانو کتابونه او څه خپل یادښتونه وگورم او دا لاندې څو کرښې د ده په دې څه پخو او څه ناپخو شعرونو وليکم. ما غوره وگڼله خپله لیکنه د ده د دې شعري جونگ په دې شعر راپیل کړم:

اخلمه په زړه کې د موسکا تصویر

سترگو د نازونو د ادا تصویر

پریوته نظر مې په پی-مخو کې

اخلم بې له سترگو د مینا تصویر

گورمه ایښې ته د نظر د یار

ښکاري پکې زما د تمنا تصوير

کوم يو انځورگر باندې تصوير کړمه

ستا د سپينې غاړې او ملا تصوير

راشه پر سينه مې سينه کېږده لږ

جوړ به کړو د زړونو د درزا تصوير

نو کله چې يو څوک د زړونو درزا اورېدلی شي او هغو نه تصوير جوړوي، هغه څوک چې د ښکلو په سترگو کې د خپلې ورکې تمنا تصوير پيدا کولی شي، هغه څوک چې د ژوند په غم اباد کې فکرونه د ښکلي خيال په لور ياغي کوي، هغه څوک چې په دې غم اباد کې يوې موسکا نه د مينې کور جوړولی شي، هغه څوک چې د ستم اوږده لاسونه د هر چا له گربوانه لنډولی شي، هغه څوک چې د باغ له اوږو نه د سپينو واورو پر ځای سره گلان رازرغونولی شي، هغه څوک چې وخت د تمباکو په شان د چلم يو کش او يو دود کوي چې د غم په زړه غم راشين کړي، او هغه څوک چې نورې ډېرې داسې له نوبت نه ډکې چارې کوي، لوستونکي د هغو په ښکلا حيرانوي، په تورو او کلمو کې د انساني روح د نازولو او پاللو لپاره نه انځورېدونکې شېبې رانځوروي او په نه تکرارېدونکي ډول هغه په کلمو کې رانغاړي، نو کولای شو هغه شاعر وگڼو. هغه مصور وگڼو او هغه انځورگر. نوزه هم ځان ته دا اجازه ورکوم، چې کاني صاحب په پښتونني ادبي بهير کې په ډېر ځنډ او ښکلا سره يوه نوې پيل کېدونکې خبره وگڼم او حتی ځينې غزلې او نوي شعرونه يې پاخه پاخه شعرونه، چې د يوه پوره شاعر طبيعي زېږنده ښکاري. تردې نه برسېره

د ده ددې شعري جونگ په لوستلو لوستونکي کولی شي ځينې داسې ترکيبونه او نوي ژبني جوړښتونه پيدا کړلی شي چې پخپله د شاعر کاني وي: د غم په زړه کې د غم شنه کول، د زړونو د درزا تصوير، روڼ تنکي نظر باندې ویشتل، د موسکا کور، په عقل کې د اغزو کرل، د ستم اوږده لاسونه، د باغ په اوږو لاسونه، د باروتو د بلا خپته، د تورو دېوالو غاښونه، د سکروټو لپه، په لمر د تورو شپو حلالول، د ځنگل څنې، د شېبو حلالول او نور نور نوي ترکيبونه، چې د وخت نه تکرارېدونکې شېبې شاعر پکې مروړلې او ابدي کړې دي. ښه به دا وي چې دلته د شاعر هماغه غزله راغبرگه کړو چې د همدې يادو شويو ترکيبونو زياته برخه پکې لوستلی شو:

سا مو لوگی چې بند په بند تېروي

سینه سکروټو کې څه ژوند تېروي

زموږ د تورو دېوالو غاښونه

دا سره اوړونه په څه خوند تېروي

وخت د باروتو د بلا خپته ته

ډکې منگولې په ښه شخوند تېروي

خپله په سرو وینو کې غرق ترستوني

بل ته ټول عمر دوی په پند تېروي

ډبرین زړونه، ډبرینې سترگې

توري لوخړې په اېلبند تېروي

شه سړې خوړې د وخت ټوکې شولې

ژوندي سرونه لکه قند تېروي

د کاني لکه هغه شان چې يې تخلص طبيعت ته نږدې دی، شاعري يې هم لکه کوچيانی ژوند، لکه دده د همژبو ژوند طبيعت ته نږدې، همگامه او په هره غزله، شعر او نظم کې يې وينو چې د کوچاني ژوند نښې سرراپورته کوي، نو ځکه دده په شعر کې دغه لاندې توري او کلمات په تکرار سره ليدلی شو: غر، صحرا، باد، باران، ورېځ، طبيعت، باغ، مليار، ونه، چنار، چمن، گل، اغزي، غوټۍ، خانگه، لونگ، مينه، وږمه، شبنم، لوگی، سيند، دره، لمر، ځنگل، للمه، سيلاب، کاروان، اس، کيږدی، او نورې ډېرې داسې ژوند او طبيعت ته نږدې چې دا ټولې د هغه د ځانگړي ژوند انځور باسي. د ساري په توگه موږ کولی شو چې يوازې د خړ کلمه په بېلابېل ډول په لسگونو واړه د ده په جونگ کې ولولو. ده دا کلمه په دې لاندې ډولونو سره استعمال کړې ده: خړ، خړه، خړې، د خړو خړو خلکو، خړو کورونو، خړه ماني، خړه زنده گي، خړې دښتې، خړې اوبه، د خړو غرونو، خړ مزل، خړې لارې، چې دغه خړوالی نه يوازې دده توان د يوې کلمې په بېلابېل ډول استعمال کې ښيي، بلکې دا دده د ژوند، دده د ماشومتوب، دده د تنکي زلميتوب او دده د سرنوشت بيان دی چې په ځانگړې توگه دده د ځوانۍ د تجربو نه وروسته په شعر کې تصوير پيدا کوي، انځوريزي او بيان مومي. نو دلته هغه خبره حقيقت پيدا کوي چې د شاعر توان په دې کې دی چې دی له هغو تورو نه، چې نورو ته ساده او تش توري برېښي سره له ټول ساده والي يوه نوې ښکلايزه مانا پيدا کوي، هغو ته

نوی احساس، عاطفه او نه بیانېدونکې ښکلا وربښي. البته زموږ شاعر هم په دې برخه کې هڅې کړې دي:

کېوتی کاروان

په اوږده لاره کې په شپو واوښتو
په بې سحره شوگیرو واوښتو
موږه سپاره وود شپېو پراوږو
مودې شوې ختمې په کلو واوښتو
په خه بې لارو مزلونو سر شو
گلونه سوي، په اغزو واوښتو
للمو شپېو ته مو باران غوښتلو
خو په سیلاب د وینو سرو واوښتو
موږه د بخت پراس ووزین ترلی
لکه چې اس نه وو په خرو واوښتو
موږ له کاروان سره په لاره لوټ شو
په لویه لاره کې په غلو واوښتو

د ښاغلي کاني په دې مجموعه کې د غزل په بڼه شعرونه ډېر ليدنه کيږي او شاعر په دې ډول شعر کې ځينې ځايونه ښه لاس هم لري. دی په غزل کې غواړي پخه تجربه وکړي، خو داسې ښکاري چې د خيال وزرونه يې کله کله د غزل په اوچت اسمان کې کمزوري کيږي، خو بيا هم د ښکلا تر څوکو ځان رسولي شي. نظمونه يې ماته داسې ښکاري چې غواړي د پخېدو خواته ولاړ شي. په ازاد شعر کې کله کله بې ساری تخليق کوي:

ناجوړه لار

زموږ د سترېو سترېو هيلو

ارمانونو لارې،

سپېره تپونه سرې سينې پورې

کتار تړلي

زموږ د زړه د لويو غرونو

د غرور غېږه کې يې

د مايوسۍ چاره تو مېلې نېغه

اوس زموږ سترې هيلې

گوره دعا کوي

اسمان ته گوري

ګوندې چې خدای يې کړي دعا قبوله.

څلوريزې يې په مجموعه کې ګوته په شمار دي، خو بڼايسته.

په وزن، قافيې، ادبي صنايعو او د شعر په موسيقۍ يې دلته څه نه وایم خو دومره ويلي شم چې قافيوي عیبونه پکې لږ تر لږه په هره غزله کې لکه ستم زموږ په وطن کې سرراپورته کوي چې دا جلا بحث غواړي او جلا خبرې.

د خپلې ځوانۍ فصل کې د مينې کرښې وينم

يو بشپړ پسرلی مې له گلونو څخه ډک دی

د ستمګرو په ککره د کاني د لگېدو په هيله

لطيف بهاند-مسکو

د ۲۰۰۰ ز کال د اګست لومړۍ

کتابتون

د فکر لوی کتاب مې له رازونو څخه ډک دی

د سترې ژوند له لویو کاروانونو څخه ډک دی

په هره یوه پاڼه یې تصویر دی د یادونو

د خړو خړو خلکو له مخونو څخه ډک دی

راغلي پکې ډېرې دي کیسې د حسرتونو

د سویو اسویلو له حسرتونو څخه ډک دی

د لویو اوږدو لارو یوه لویه منظره ده

کیږدی، سره یو ځای خړو کورونو څخه ډک دی

د خپلې ځوانۍ فصل کې د مینې کرښې وینم

یو بشپړ پسرلی مې له گلونو څخه ډک دی

د فکر د کتاب پاڼې چې اړوم پوهېږم

یو کورد تصور مې کتابونو څخه ډک دی

اوکراین-لووف

۱۹۸۷ ز کال

ماتي نغمې

ځي مې اسويلي په غمخانو پسې

بيا په غم ځپلو قدمو پسې

لار کې د غيرت چې څيري شوي دي

گرزي اوس په هغو گروانو پسې

چيرته د زخمي ژوندون پر لار درومي

وينې خڅېدلې منزلو پسې

لاره کې مو پښې د منزل ماتي کړې

ستري مزلونه شوه سپېدو پسې

نن د نيمې شپې د رباب غږ نشته

ماتي نغمې نه ځي په پردو پسې

اوکراين-لووف

۱۹۸۷ ز کال

خړه مانۍ

زموږ په وطن کې چې د نورو حسابي ده
زموږ په غمگینۍ کې یې خوشاله خوشالي ده
زموږ د غیرت شمله بارو تو توره کړې
اشنا په دې غیرت کې عجیبه غوندې ځواني ده
په ډاگه راته وایه، دا نو څه مانا لري اوس
چې ژوند مو سر تر پایه د پردیو قرباني ده
مانښام شي او سحر شي، ژوند هماغسې روان دی
په ښار او په کوڅه کې مو څه خړه زندگي ده
پښې لوڅي، بېرسي مو د غم پر لاره درومي
د کونډې زمانې مو له گربوان سره یاري ده
زموږ خړو دښتو ته مجنون نه راژوندی شه
نن دلته د لیلا خړه مانۍ کې تباهي ده

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال فبروري

غزل

د حسن په محفل کې ادا گانې نڅېدلې
ادا سره نازونه، موسکا گانې نڅېدلې
د ښکلو وې نڅاوې، د سرو سترگو سترگو کونه
نشه کې د مستانو حيا گانې نڅېدلې
شېبه وه د رندانو او د ویر دنیا وه ړنگه
په منځ کې د جامونو مینا گانې نڅېدلې
اغېز د عاشقۍ نه وو، پر زړه مې غم راخوړ وو
زما د زړگي غم ته خندا گانې نڅېدلې
زه ور غلمه کاني ته ترې ومې کړه پوښتنه
په زړه کې یې تراوسه سودا گانې نڅېدلې
او کراين-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال مارچ

مین پسرلی

شین پسرلی دی په راتللو مین
زړگی زما دی په سرو گلو مین
مینې ورېځې طبیعت ته ژاړي
باران د غره په ښکلولو مین
گل د غوټۍ په زړه کې رنگ ووروي
دی د شبنم په نازولو مین
ستوري د شپې له خوبه خوند اخلي
سحر د لمر په راختلو مین
د مازدیگر په طلایي نظر کې
زلمی چنار شو په شنو ولو مین
سیند د درو سینه کې گوتې وهي
لکه ماشوم وي په رودلو مین
لکه شاباز د ربایي گوتو کې
قلم زما شو په غزلو مین

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اپریل

پلارته

تا اېنسى د عمر پړاو پړو قدم

ځكه ږدي پړلاره په ورو ورو قدم

ستا د لاس لرگي زه بختور گڼم

ستا سره په څنگ ږدي په كلو قدم

ستا د ځوانۍ وخت مې تل په ياد راځي

تل دې اېښوده پړلارو ښو قدم

ته چې بریتور او شمله داره وې

هر قدم دې وود پښتنو قدم

تېره دې ځوانۍ شوه، اوس سپين ږيرى شوې

نه ږدي ستا رباب اوس په نغمو قدم

ستا عمر دې ډېروي، تل ژوندی اوسې

لاس کې ښکلوه دې د تسپو قدم

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال مارچ

خومارې شپې

د زلميتوب خومارې شپې ټولوم

له مستې مينې نه نشې ټولوم

شوي بې حساب د دې ځای معشوقې

ټولې د زړه خواته نږدې ټولوم

گوره نظر چې بې په مالگي تل

خود به يې سترگو نه پيالې ټولوم

ما د بيلتون کلي ته واچاوه اور

وصله له پنبو دې زولنې ټولوم

سبا سحر ته بڼه راغلاست وايمه

د رڼا کور نه شوگيرې ټولوم

شيخه پرتا دې بده ونه لگي

زه له پي مخو نه بوسې ټولوم

اوکراين-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال مارچ

ياغيتوب

موربه د ژوند د كلي ورماتوو

په خپله مېنه کې تېرماتوو

د خپل شکېدلي، خيري خيري گروان

تنی د اوبنکو په نظر ماتوو

موربه د باغ د ترو ترو ونو

تنده د وينو په تبر ماتوو

پخپله پوه نه يو چې څه کوو مور

تيربه په لاس کې او خپل سرماتوو

موربه سرکېنه د پېړۍ ليونيان

د وخت په خپته کې خنجر ماتوو

اوکراين-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اپرېل

غزل

نن دې بيا محبوبې د وختونو غېږه خلاصه کړه

ستا د حسن بن د بهارونو غېږه خلاصه کړه

ماتې دې شېبې کړې په راتگ د انتظار زړه کې

تا چې زما د ځوانو اميدونو غېږه خلاصه کړه

جوړې دې غوتۍ کړې د بنايست د اننگو د باغ

نن دې هر قدم کې د گلونو غېږه خلاصه کړه

پيغله مسته خوله دې رانږدې کړله چې کېناستې

شونډو کې موږ دواړو د رنگونو غېږه خلاصه کړه

ستا د شاتنۍ مې د خومار په گوتو پرانيستې

سپينه دې د مستو هوسونو غېږه خلاصه کړه

لاس چې مې نن ستا د سرې سينې په خوله وښوييد

کانيي ته دې بيا د پالنگونو غېږه خلاصه کړه

اوکراين-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اپرېل

مات جام

د وخت د تورو ورېځو دې مجال ته گوته نیسم
چې کاني ووروي په بل دې سوال ته گوته نیسم
يو څو سپيره ډاگونه يې په موږ نه دي لورولي
راغلي دي اوس وخت ځکه دې حال ته گوته نیسم
په مخ کې د هر چا چې مداري غوندي څرخيږي
اخر به شې رسوا چې زه دې فال ته گوته نیسم
د خړو او بوگوټ چې په مات جام کې راته نيسي
دا ځکه هم ساقی او هم کلل ته گوته نیسم

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اپریل

پولادي سينه

پردي سينه باندې انځور دي د هريون گامونه

د سکندر او د چنگېز د هر شېخون گامونه

کور د زمريانو کې گيدړ ته څه حاجت نشته دی

لاره کې وينم نابله ناميمون گامونه

چې د تنکيو هيلو زړونه بې ذرې ذرې کړه

اخربه مات شي نيمه لار کې د جنون گامونه

دا ليونی د زمانې طبيب ته ورو لئ لږ

په هر قدم کې وړانوي چې د روغتون گامونه

د تور لحد لاره به ونيسي، تورمخی به شي

زموږ په کور کې ماتوي چې د ژوندون گامونه

چې مې وطن کې بریتور او شمله وړ او سیري

چليدی نه شي د نااهلو د قانون گامونه

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال می

کوڅې

پته ده ورکه د اختر د کوڅو

بېگانه بڼکارو په نظر د کوڅو

د سرو نکريزو چپرته پته نشته

یوازې وینو سور ځیگرد کوڅو

خوښي زموږ له کوره کډه وکړه

دروازې خلاصې سراسر د کوڅو

دلته بریتونه په سرو وینو رنگ دي

نن ټپي شوی شمله ورد کوڅو

پر سپینه ورځ یې زموږ کش کړه ماشه

څومره سپین سترگی شو خطر د کوڅو

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اکتوبر

ټگمار

وران مود وطن کلی او ښار گڼه
جوړ راته راغلی یو ټگمار گڼه
زما د کور لمبوته چې پکی وهي
دا واره لاسونه د اغیار گڼه
خپته یې زما پر اوږ اېښې ده
توره اشتها د سره ښامار گڼه
چا ورسره خوله د جوال ونيوه؟
زما د هیلو غله سره یې یار گڼه
زما د کلي زړه کې چې چرې وهي
دا د دې خوني شوروي کار گڼه

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال اکتوبر

اوبنکې

څنگه ژر راغی بې وخت زمان د اوبنکو

چيرته ولټوو موږ درمان د اوبنکو

د انسان د ژوند فضا شوه تکه توره

شور اوبنکته ناڅاپي باران د اوبنکو

چې پر زړونو به نغمې د پسرلي وې

اوس يې ځای ونيو ظالم خزان د اوبنکو

په هر ځای کې کوکې جگې شوې له غمه

په وحشت کې دی ولس حيران د اوبنکو

لور تر لوره د جگړو او وروڼه بل شوه

شو په سترگو کې مشکل گوزران د اوبنکو

د يتيم په برخه نه شو نور څه پاتې

په نمجنه لاره شوروان د اوبنکو

خونړۍ شوله د ژوند حسرتي سيمه

پکې درومي تل مدام کاروان د اوبنکو

ما که خیري خپل گریوان له ډېره غمه

شو مې اوښکو ته خالي میدان د اوښکو

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال ډیسمبر

غزل

واوره زما د امیدو غزله

د زړه د زنگ د ورکېدو غزله

پکې رنگین غوندې اهوڼه شته دي

هم د رنگینو اسویلو غزله

چې لکه ناوې ښکلې کړې مې ده

د ښکلو سترگو، اننگو غزله

چې پلوشې پکې د حسن برېښي

د تورو زلفو د وېرمو غزله

پکې غږیږي بت پرسته مینه

د ځوانې مینې د وختو غزله

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۸ ز کال د یسمبر

غزل

چې هر نظر دې له لمبو جوړوې
سینه کې اور مې د اسرو جوړوې
څه ساحري دې په موسکا کې پټه
چې پسرلی پراننگو جوړې
چاته بانه چاته چې د زړونو
عجب نوبت دې پر لېمو جوړوې
کاني ته ورکړه د خپل حسن کتاب
پکې غزلې د پښتو جوړوي

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۹ ز کال می

بلاربه عقیده

زموږ د کور په منځ کې یوه شپه وه لنگېده
پردی غونډې بې وخته مېلمنه وه لنگېده
زموږ د حالت سترگې وې بې ځایه غولېدلې
تگماره د بل کلي نه جوړه وه لنگېده
یو چا ورته بې ځایه، بې موجه خوشالي کړه
په اصل کې د خلکو اند پېښه وه لنگېده
یو خود پردي عقل لیوني ورنه پیدا شول
د شپږو میاشتو بلاربه عقیده وه لنگېده
زموږ د ختیځ د گړۍ بند نه وو شکېدلی
بې وخته د شمال یوه بانه وه لنگېده
د ژوند په برخلیک یې تل د بل چرچې کولې
خونخواره چې راغلې یوه موده وه لنگېده
د ظلم او ستم یوه بلا وه امیدواره
په خوا کې د هر چا چې به پرته وه لنگېده

کابل

د ۱۹۸۹ ز کال اگست

مرور سباوون

پر ورکه لار زموږ سحر تللی دی

ښکاري له موږه مرور تللی دی

د خو و غرونو، خړمزل و هې نن

ستړی ستومانه پر سفر تللی دی

د پلوشو د امیدو له کوره

د ارمانو پر لاره لمر تللی دی

د تورو شپو ورباندې کاني ووري

له توره بخته مقرر تللی دی

ژاړې د پرخو د ښکلا معشوقه

چې له گلپانو بې خبر تللی دی

زموږ د کلي سپین سحر سباوون

تورې بلا که په نظر تللی دی

کابل

د ۱۹۸۹ ز کال اگسټ

اتنې

راته کړې مې يو دوست يوه كيسه وه
ډېره ښکلې، په زړه پورې او خوږه وه
کتواز کې يوه ورځ د چا واده وو
جوش خروش د اتنچيانو پکې ښه وو
ټوله ورځ يې په اتنې وه ستړي نه شول
لایې مسته شوله مينه پکې سره شول
تر مابښامه يې وهل دوه درې ډولونه
هم ډولچيانو له مستۍ وهل ټوپونه
شپه تياره شوه، نور نو چا څه نه ليدلو
پر هر لوري چې به چا کله کتلو
نو يو کس د اتنچيانو له جملې نه
لږ جلا شو د اتنې لويې حلقې نه
او ورو لوبده کاريز ته نابره
د اتنې له شوقه مست وو له سحره

په دې پوه شو چې پښه يې شوله ماته

غږ يې وکړ، مخ يې واړولو شاته

چې اتني ونه دروئ، زه روغ رمت يم

ژوبل نه يم چې لويديلی زه په خت يم

خواتني ته ادامه ورکړئ يارانو

پر ما زړه مه خوږوئ اې عزيزانو

خومره ښکلې د اتني لرو سندرې

په زړه پورې هم خوږې لکه شکرې

په اتني چې به ځوانان سره حلقه شول

په ورو ورو به د اواز په زمزمه شول

بيا يې جگې کړلې غاړې په بدلو

قدم شاته، قدم مخکې به يې وهلو

د ډولچيانو به په خپل منځ کې سيالي وه

يو د بل ترمنځ به جوړه څه مستي وه

اتځپځيان به په مستۍ شول په اتڼي كې
خاورې دورې به شوې پورته په اتڼي كې
پاس د بام پر سر به پېغلو تماشا كړه
يو د بل سره بې پټه مشغولا كړه
غوښو، وريجونه به ډك وو لوى ديگونه
د ښورواوو خوندور وو پراسونه
په كلا كې به كړل پېغلو اتڼونه
يو تر بل به ښكلې وې لكه گلونه
څوك به شپه كې پراسو باندي سپاره وو
څوك به پلي د واده په لور په تله وو
د توپكو به ډزونه شوه هوا كې
د خوښۍ نغمه به پورته شوه فضا كې
يا به چا خپل زوى ته كړې ښه كوزده وه
يا به زوكړه د پښتون د كور نغمه وه

زموږ تاريخ د غزاگانو تل شاهد وو

چې ولس مو د پردو وړاندې واحد وو

چې يرغل به په موږ پيل شو د پرديو

نو خبر به شو ولس په دې غديو

بيا به ډول او نغاړه د غزا پيل وو

د پرديو به د تېښتې يو لوی سيل وو

اوکراين-لووف

د ۱۹۸۹ز کال سپټمبر

اوکراینی پېغلې ته

چیرته روانه یې د ناز ښاپیری،
په څه نغمه کې یې د ساز ښاپیری،
د اوکراین د شنو باغو کوترې
وهي غومبر د چا پر زړو کوترې
بیا دې له چا سره وعده اېښې ده؟
د چا پر زړه دې غلبله اېښې ده؟
دا بختور نصیب د چا دی ښکلې؟
چې لیونی ستاد وفا دی ښکلې
بیا به یې غېږ شي پر تا څه که نجلی،
لاس به یې تا کړې غېږ کې کلکه نجلی،
بیا به دې شونډو نه بوسې اخلي
ستاله دوه سترگو به نشې اخلي
له سپینې خولې نه به دې غږ نه وزي
مستې سینې نه به دې خوږ نه وزي

بيا به شېبې د ځوانۍ مستې کړې لږ

بيا به نشې د ځوانۍ مستې کړې لږ

ته به د مينې جال کې بنده ښکاري

ښکلې به مينه کې څو چنده ښکاري

سترگې به پټې کړې په مينه مينه

اميل به ړنگ وي ستا پر سپينه سينه

بيا به د ونو لاندې سره غونچه شې

د بڼې په منځ کې به مېله مېله شې

ستا په موسکا به څه ښکلا سپره وي

ستا خوشبويي به په هوا سپره وي

ته چې د پېغلو منځ کې ميره ښکاري

د چا په زړه کې ته اسيره ښکاري؟

ستا به د مينې پر سبا وي نظر

د لمر د وړانگو به پر تا وي نظر

په رنگينيو کې به نور جوړوي

کوم انځور گرتہ به انځور جوړوې

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۹ ز کال سپټمبر

ورکه خندا

زموږ مالت کې شوله ورکه خندا

څنگه يو ځل شوه بې درکه خندا

موږه موسکا غوښته له لويه ربه

په مخه راغله د غم کلکه خندا

ډلۍ د اوښکو پرې بری ومونده

ولوېده خاورو کې پر ځمکه خندا

زموږ د ښکلو ښکلو پيغلو په خوله

وينو کې سره شوله نازکه خندا

نه يې توبه نه يې ثواب قبول شو

پردي اختر مو کړله سپکه خندا

زموږ پر وطن يې سرې لمبې بلې کړې

شوله ايره په اور کې ځکه خندا

د ټانک په زور دې ملکي ونه شوه

اوس دې په کور کوه ملکه خندا

اوکراین-لووف

د ۱۹۸۹ ز کال اکتوبر

خوشال مېنه

وطن زموږه د اقبال مېنه ده

د مستقبل او هم د حال مېنه ده

ماتې ختيځ او لويديځ دواړه يو دي

که د جنوب که د شمال مېنه ده

زه يې د سيند لاسونه زړه ته راوړم

د غرونو سر مې د جمال مېنه ده

که کندهار او که کندوز دی که خوست

جلال اباد مې د جلال مېنه ده

که پکتيکا ده، که مزار که هرات

زما د هريو هېوادوال مېنه ده

زما دوه سترگې دي پغمان او کابل

که د رحمان که د خوشال مېنه ده

کابل-خوشال مېنه

د ۱۹۹۱ز کال فبروري

ساقی ته

مست مې کړه ساقی چې لیونی شمه

دې خپلې ځوانۍ نه سپېلنې شمه

څه وکړم وختونه د نشې دي نن

لږ به زه بېخوده صحرانې شمه

څه بې کړم دنیا کې چې هر څه دي ډېر

کله شته خندا چې زه موسکې شمه

اوس مې ستا د خوم پته پیدا کړله

ډک مې کړه جامونه درلوگی شمه

کابل-خوشال مېنه

د ۱۹۹۱ز کال فبروري

غزل

د شوخو سترگو په خومار مې وله
د خوماري نظريه کار مې وله
چې په بڼکلا دې ټول موسم غوړيږي
حسن ته وايي په بهار مې وله
چې مخامخ شې راته مه مې پوښته
سم بې پروا او بې اختيار مې وله
د ناز توپک چې دي ویشتل زده کړي
جوړه بڼکاري شه لکه بڼکار مې وله
سترگو ته څه وايي د مخ ائینه کې
ائینه دې زه یم هر سهار مې وله
راشه زما په غېږ کې سره لمبه شه
د سورکو شونډو په انگار مې وله

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال مارچ

شبنمي الهام

مينې نظرد پسرلي راکوه

ځواني ده لږه خوشالي راکوه

زلمی قسمت مې په غمونو سر شو

ته راته خنده او مستي راکوه

چيرته مې بوزه د چمن پر لاره

تازه وختونه گلابي راکوه

د زړه مارغه مې پکې والوته نن

شورد بلبلو شاهيني راکوه

وايم سندرې تل د باغ پيغلي ته

باغوانه زوم دې يم بنادي راکوه

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال می

زخمي کيردى

د خيال کيردى، مې څه نامردو توپانو اخيستي

چې لوړو غرو د چاله لاسه پراوړو اخيستي

په خړو لارو او درو کې زخمي اوښ لټوم

د وطن دښتې مې نن ورکو کاروانو اخيستي

د تصور پر صحرا وينم سوي سوي بوتي

دا کوچۍ مېنه مې غمجنو شنو لوگو اخيستي

يتيمه کړيکه مې تر غوږ د ماشومانو شوله

د کيردى سيمه بورې نوونکو انگازو اخيستي

چيرته په لاره کې خپلۍ د بریتورو وينم

د خيال سدرۍ يې له لونگۍ سره لمبو اخيستي

چيرته به پروت وي د کيرديو باغروره خاوند

مسته رمه يې چې د جنگ تورو ماينو اخيستي

ښکلې شپيلۍ يې د هنر شونډو ته تېرې ښکاري

د ژوند نغمه يې څه دردمنو فريادو اخيستي

چاته به گوري د کوچۍ پيغلې غمجنې سترگې

چې پيغله مينه يې اوس اوبښكو ليونو اخيستي

د غم گوليو زخمي کړي د کيږدۍ لاسونه

د گودر غاړه ماتو شويو شنو منگو اخيستي

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اگست

غزل

بنکلی ستا مینه مبله راسره درومي

ورته گوره خنگه بنه راسره درومي

لکه سیوری تل پر خنگ راسره گرزه

په وجود مې سره لمبه راسره درومي

چې پر شونډو دې زما خومار ویده شو

ساقی څه چې میکه ده راسره درومي

زه شهبازیم ستا د زلفو د تارونو

د نغمو دې ترانه راسره درومي

پیغلتهوب دې رانږدې کړه چې لږ پوه شم

د ځوانۍ مسته نشه راسره درومي

زه به ځان گنم حاجي ستا په الفت کې

چې دا ستا د مخ کعبه راسره درومي

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اگست

غزل

پر خه د صحرا پر سينه پر بوته
سترگه د سبا پر سينه پر بوته
راغله تازه گي له خوشبويي سره
مسته د هوا پر سينه پر بوته
زما د سترگو اوښکې دي گلپانو کې
نن مې څه غوغا پر سينه پر بوته
شونډې مې د يار د گلو پانې دي
نن چې بې موسکا پر سينه پر بوته
نم په اننگو کې له سورخي سره
مينه د ښکلا پر سينه پر بوته
سترگې دې پيالې د سرو شرابو دي
تنده د مينا پر سينه پر بوته
ستا د نظر اور کې مې ستي سينه
ښه شوله چې ستا پر سينه پر بوته

اوکرایین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اگست

بر بند انځور

پرته پر يوه اړخ يوه نجلی. وه په انځور کې
له پنبو نه ټوله لوڅه تر غړۍ. وه په انځور کې
سينې يې په يو رنگ لکه غبرگونې پيغلې خويندې
د سترگو تماشا يې گرندۍ. وه په انځور کې
يولاس يې پر وړانه بل يې تر سر لاندې نيولی
پرته په پاسته کټ په بې غمۍ. وه په انځور کې
د لمر د طلايي وړانگو نظر ورته نږدې وو
پر دې په يوه خوا، خلاصه کړکۍ. وه په انځور کې
په حسن برابره وه سمبال، وه غونډه منډه
ترې لاندې ښايسته غوندۍ شپۍ. وه په انځور کې
د تېرو زمانو ښايسته ميز يې وو تر څنگه
له پاسه پرې ولاړه گلدانۍ. وه په انځور کې
نقاش د زمانې ته څه په مينه موسکېدله
عجبه ښايسته يوه ښاپيرۍ. وه په انځور کې

اوکراین-لوف

د ۱۹۹۱ ز کال سپتمبر

د اروپا ماشوم ته

ستا هوسونه درد و غم نه لري
ژوند دې اختر لري، ماتم نه لري
ته د نيکمرغه ژوند په غېږ کې اوسې
وطن دې زور، ظلم و ستم نه لري
ته د موسکا په کور کې ژوند کوې تل
اوبسکې دې سترگو ته قدم نه لري
سره دې غمبوري، سپين دې مخ وينمه
گربوان دې وچ د اوبسکو نم نه لري
زموږ ماشوم دی له هر څه بې برخې
غم لري ډېر، کور کې غنم نه لري
پلار بې ټانکونو دی ويشتلی چيرته
مور بې د زړه زخم ته دم نه لري
زموږ له ماشومه خو ته نه بې خبر
د ژوند ټپونه بې ملهم نه لري

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال سپتمبر

غزل

يو ڄلي مخ ته ائينه ونيسه
پکي د زلفو سلسله ونيسه
پر بنکلي مخ زلفي خوري ورې که
د حسن ورځو ته دې شپه ونيسه
د تورو سترگو شهيدان دې ډېر دي
لږ خو پر خوله باندې توبه ونيسه
زما دې سوي ليونۍ سينې ته
راځه يو ځل مسته سينه ونيسه
چې دې په غېږه کې نشه پرېوته
شونډې يې کانپه اهسته ونيسه

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال سپټمبر

ويلون

دا کوچنی یار مې څه ښه ساز غږوي

د هر موسم د زړه اواز غږوي

کله وږمې د پسرلي غږوي

کله د مینې یو نیاز غږوي

کله د واورو غرونه وټخوي

کله رنگین غونډې انداز غږوي

په هریو تار کې یې نغمې دي پټې

د زړه په کور کې مې یو راز غږوي

کله رایادې کړي نغمې د شپېلۍ

د زړه رباب مې په شهباز غږوي

کله ژړېږي د یو چا په ماتم

کله خوښۍ ته یو آغاز غږوي

کله شاعر، کله شي پېغله مینه

په نرمو شونډو کې یو ناز غږوي

اوکرایین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اکتوبر

لوڅ موسم

د مني اراده ده چې ځنگلونه لوڅوي

بناخونه د گلونو او باغونه لوڅوي

ها بله ورځ بهار ورته گنډلې شنې جامې وې

خونن د بڼکلیو ونو مړوندونه لوڅوي

چنار و وکه شاتوت، د ټولو شنې پگړۍ پر سړي

د زېږې لونگۍ یار یې اوس سرونه لوڅوي

د وخت نوي حالات یې اوس سړو شپو ته راباسي

موسم په خپلو لاسو ځمکه غرونه لوڅوي

دې ژوند کې پر هر چا باندې سړې تودې تیریري

قانون د طبیعت څه پټ رازونه لوڅوي

او کرین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اکتوبر

غزل

ليلا په سپينه خوله کې دې نشې راوينوم

زما د زړه ساقي ته ميکدې راوينوم

چې ستا د ثوابي زلفو تسپې په لاس کې واخلم

زاهد شمه په زړه کې مې کعبې راوينوم

زلمي زلمي اهو نه مې ستا حسن ته راوړي

د شونډو په ديره کې دې بوسې راوينوم

د مينې حماسه ده سرې سينې پکې جنگيږي

پالنگ د محبت کې دې خولې راوينوم

د مينې شوگيرونه دې د کاني په قسمت شو

د عمرو رځې څه چې ټولې شپې راوينوم

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال اکتوبر

د جام کور

ساقی دې راته گوري موږ جامونه جنگوو
خومار کې د ځوانۍ یو څه وختونه جنگوو
د ژوند په غم اباد کې مو فکرونه یاغي شوي
یو وار خوبه له خوم سره سروڼه جنگوو
ملا دې په خلوت کې په نفلونو چاره وکړي
دا موږ بې د گنا په نوم خومونه جنگوو
باغوان چې د انګور لویه تحفه ده رالېږلې
دا ځکه یې له تا که سره زړونه جنگوو
ازل مو په قسمت کې د ژوندون غمونه نغښتي
موسکا نه ترهیدلي قسمتونه جنگوو
قاضي د زمانې رانه نور څه ضمانت غواړي
مستی او په خومار کې خپل یادونه جنگوو
او کراین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال نوامبر

شکېدلي خپلی

خو به گنده و خپلې شکېدلي خپلی

د ژوند په لار کې سولېدلي خپلی

موږ د منزل پر زړه لاره درو مو

پر سر مو تل خپلې نیولې خپلی

خلک هوښیار دي، اتفاق لري تل

موږ به له خپلو نه ایستلې خپلی

موږ به په عقل کې اغزي کرلي

له خپلو پښو مو غورځولې خپلی

ولي شمله دومره راتپته شوله

چې په لمن مو دي موبلې خپلی

نورو ته لنډه موږ ته لري شوه لار

دې قافلې مو تل خوړلې خپلی

اشنا سبا به د رڼا کور ته ځو

يو ځل پښو کره نازولې خپلی

اوکرایین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال نوامبر

واورين لاسونه

واوري د باغ پر اوږو اېښي دي ساړه لاسونه

په تشو خانگو کې لوېدلي دي سپاره لاسونه

د واوري سپين خادر پر سر په درانه خوب ويده دي

کنگل رانغېستي دي رانه، درانه درانه لاسونه

وخت د موسم په سپينه خوله سپيني خبرې کوي

ونو ترزني ورته اېښي دي کاره لاسونه

شمال د خانگو په رگو کې څه نغمې غږوي

د ژوند رباب ته ښوروي خواره واره لاسونه

بيا به سپرلی شي او د باغ غوټۍ به پېغله شي بيا

له ښکلي ملانه به يې تاو کمه د زړه لاسونه

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال نوامبر

غزل

دا ساړه ساړه بادونه به چلیږي لا ترڅو
د بهار تنکي گلونه به رڅیږي لا ترڅو
د تودو لمرو په هیله، تاندې لښتې د دې بڼې
داله یخه چمنونه به وچیري لا ترڅو
د یوه ارمان لپاره، د سبا سحر په تمه
دا زمږه شوگیرونه به اوږدیري لا ترڅو
نه اسمان شو په کراره، او نه ځمکه په ارام
دا د کانیو بارانونه به وریري لا ترڅو
د ستم اوږده لاسونه د هر چا گړېوان ته رسي
دلته څیري گړېوانونه به څیريږي لا ترڅو
د اسمان زړه غریو نیولی، تندرونه راگوزار دي
د سرو وینو سیلابونه به بهیري لا ترڅو

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال دېسمبر

غزل

بدمه پرهرونه د ستم په زړه
شنه به کړم غمونه ټول د غم په زړه
وخت که تمباکو په شاني دود کړلو
کاني به يې وار کړم د چلم په زړه
سر مو د قسمت خوله کې نيولی دی
خط خودی کش شوی د غنم په زړه
لاره د ژوندن دارته را کاږي تل
مېخ يې ټک وهلی د قدم په زړه
خوک چې دي د سرو وینو په جام مين
لاس يې تل نيولی د ماتم په زړه
وگوره، د ژوند بنکلا ته وگوره
وشينده گلونه د عالم په زړه

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۱ ز کال دېسمبر

تصوير

اخلمه په زړه کې د موسکا تصوير

سترگو، د نازونو او ادا تصوير

پرېوته نظر مې په پي-مخو کې

اخلم بې له سترگو د مينا تصوير

گورمه ائينې ته د نظر د يار

بنکاري پکې زما د تمنا تصوير

کوم يو انځورگر باندې تصوير کړمه

ستا د سپينې غاړې او ملا تصوير

راشه پر سينه مې سينه کېږده لږ

جوړ به کړو د زړونو د درزا تصوير

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال جنوري

غزل

بنکلیه خه موده راسره تیره کړه
خې به، یوه شېبه راسره تیره کړه
غم او وصل دوړه په یوه شپه کې
راشه دا جوړه راسره تیره کړه
را به شي سبا بیا په سبا پسې
نن شپه په سینه راسره تیره کړه
خه مې په رانه تنکي نظر ولي
دا د وصل شپه راسره تیره کړه

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال جنوري

سره زرغونه

بيا راوريږي څه تازه د بهارونو باران
ځمکې پر سردي بيا نخيرې د ځنگلونو باران
دا ويده پېغله خونن بيا لکه چې وينه شوله
چې يې مين پرې اوروې د سرو گلونو باران
اسمانه بيا دې ملا تړلې ده په سره زرغونه
پر خپله ناوې غوړوې د شنو شالونو باران
بيا د سحر له سترگو پاڅېده وينن شوی نظر
پر زړه د گلو اوروې د شبنمونو باران
بيا به د لمر زرينې شونډې بنکلوي گلونه
زړه به مې ورو ورو تخنوي د اميدونو باران
اوکراين-لوف

د ۱۹۹۲ ز کال اپرېل

لمر گلی

خه ښکلی تخم یې د ځمکې پر ځیگر کرلی
لمره، خوتاته یې یو گل دی د نظر کرلی
خومره مین دی دا د وړانگو د ښکلا خریدار
چې له بېلتونه یې تور داغ د زړه پر سر کرلی
دا خوبه زور د محبت وي چې کړې پسي
زړه خېره کې چې یې رنگ د ماډیگر کرلی
چې له سحره تر ماښامه یې دیدن کوي تل
ژوند یې تر پایه په رگو کې خه اثر کرلی
هیڅ یې د مینې سجده سپورمې ته ونه کړله
لمرگلي زړه باندي تصویر د ښکلي لمر کرلی
اوکراین-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال جولای

کېوتی کاروان

په اوږده لاره کې په شپو واوښتو

په بې سحره شوگیرو واوښتو

موربه سپاره وود شپو پراوږو

مودې شوې ختمې په کلو واوښتو

په څه بې لاره منزلونو سر شو

گلونه سوي په اغزو واوښتو

للمو شپېو ته مو باران غوښتلو

خو په سیلاب د وینو سرو واوښتو

موربه د بخت پراس ووزین تړلی

لکه چې اس نه وو په خرو واوښتو

موربه کاروان سره پر لاره لوټ شو

په لویه لاره کې په غلو واوښتو

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال جولای

سرونه

سرونه نه دي پرې کوي چې د عزت سرونه
د وينو تړي وي همېش د جهالت سرونه
لاره مونه ده غځېدلې د سحر په لوري
په اوږو بار دي د نااهلو د غفلت سرونه
داسې کوپړۍ خو په ځنگله کې هم بې شماره وينم
د انسانانو منځ کې جگ دي د وحشت سرونه
کاشکي دغه ماغزه خو خدای پرې لورولي نه وای
په هر قدم کې دي ولاړ د جنایت سرونه
یا خو مې سترگې شه ړندې چې چیرته نه وينمه
چې سرو لمبو ته غورځوي د انسانیت سرونه
وږی بنامار د زمانې لکه چې نه مریږي
چې هره ورځ خولې ته راکارېي په نوبت سرونه
زخمي وطن خو دې لږ ما په دې خبره کړي پوه
چیرته ورک شوي د وختونو د غیرت سرونه

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال اگست

غزل

څنگ کې د ليلام په چمن ولاړ
زړه مې دى د زلفو په خوتن ولاړ
نه دې تخنوم چناره سپين بدن
لاس مې د ليلام په سپين بدن ولاړ
ستا غوتۍ مې خوښې دې مالياره خو
اوس يم د پۍ مخې په ديدن ولاړ
څه چې په صحرا کې مېله جوړه کړو
دلته خو ماليار دى قهرجن ولاړ
کله چې دا ستا له غېږې پاڅېږم
ژر شمه په فکر د وطن ولاړ

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۲ ز کال اگست

تنده

ما يې په وصال کې د کلونو تنده ماته کړه

غیره کې يې ما نن د عمرو نو تنده ماته کړه

چا يې ځواني خاورې کړه د بدن پسې پوهیږمه

ما يې په ځوانۍ د جنتونو تنده ماته کړه

چا يې بېلتانه کې د ځیگر د وینو جام که مات

ما يې پر پالنگ د وصالونو تنده ماته کړه

څوک يې د بوسې په تمه لیکي د غزل کتاب

ما يې د سرو شونډو په خوندونو تنده ماته کړه

څوک يې د گلونو په سرو پاڼو کې نښایست ویني

ما يې د سپین مخ په نښاستونو تنده ماته کړه

اوکراین-لووف

د ۱۹۹۳ ز کال اپریل

انځورگره ځمکه

د پسرلي ناوې راوړې څه ورېښمينې غوتۍ

چې د صحرا غاړه کې زانگې لونگينې غوتۍ

دلته چمن، دلته باغونه او سيندونه ناڅي

دلته وږمې دي نخوي د ناز حسينې غوتۍ

پيغلوتو خانگو په شنو زلفو کې ټومبلي دي نن

په تنکو گوتو راته ښيي سرې او سپينې غوتۍ

دا نزاکت د پسرلي دی چې پر زړه مې لگي

د هوس سترگو ته مې نيسي نازنينې غوتۍ

دا انځورگره ځمکه څه ماهر لاسونه لري

په خړو گوتو جوړوي راته رنگينې غوتۍ

اوکراين-لووف

د ۱۹۹۳ ز کال می

سکروټې

سأه مو لوگی چې بند په بند تېروي

سینه سکروټو کې څه ژوند تېروي

زموږ د تورو دېوالو غاښونه

دا سره اوروته په څه خوند تېروي

وخت د باروتو د بلا خټې ته

دکې منگولې په ښه شخوند تېروي

خپله په سرو وینو کې عرق ترستوني

بل ته ټول عمر دوی په پند تېروي

دبرین زړونه، دبرینې سترگې

تورې لوڅې په اېلېند تېروي

څه سړې خوږې د وخت ټوکې شولې

ژوندي سرونه لکه قند تېروي

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۵ ز کال سپټمبر

د خوب کیسه

بیگا مې ولیده زمري په خوب کې

لویه تنه، ببر مغزی په خوب کې

پلار مې یې غاړه کې ځنځیر تړلی

لکه یو چا چې وي اسیر تړلی

کله یې ځان سره چکر ته بوزي

کله یې د کلي ماډیگر ته بوزي

ده ته تابع خو موږ ډارېږو ترینه

په هر نظر کې ډېر لږ زیږو ترینه

پلار راته وایي، بچو مه ویرېږئ

زما له یاره تاسو څه ویرېږئ؟

داسې ښکارېږي چې یې یار وي مین

شخو بریتو باندې د پلار وي مین

په یوه کوټه کې هره شپه خوب کوي

زما له پلار سره جوړه خوب کوي

اشنا دا خوب راته تعبير غوندي كړه

په پښتو ژبه يې تفسير غوندي كړه

روسيه-مسكو

د ۱۹۹۲ ز كال جون

غزل

شبم نه دې د غاړې مرغلره جوړوم
ښکلا ته دې امېل له سپين سحره جوړوم
گلونه د نړۍ دې ښکلې ستا له سره جار شي
تالونه دې په زلفو کې دلبره جوړوم
بوسه د اننگو دې په ثواب کې راته راکړه
شربت د سپينې خولې دې له کوثره جوړوم
نظر دې لکه اس زما په زړه وزلوبه کاندې
ميدان ورته د مندو له ځيگره جوړوم
هنر دې په ښکلا کې راته څومره ښه ساتلی
جانانه له ښايست نه دې سندره جوړوم

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال اگسټ

گاوندیان

بنکلي تي لرونکي او مرغان شته طبيعت کې
څنگ کې ورسره خزنده گان شته طبيعت کې
پورته په هوا کې، لاندې ځمکه، سمندر کې
زانه هم غرڅه، پيل او کبان شته طبيعت کې
بنکلي شنه باغونه د توتیانو په غږ مست دي
ډک دي چمنونه، بلبلان شته طبيعت کې
دبنتې د شاهین د افریقا که د اسیا دي
غرونو کې نامتو یې هم بازان شته طبيعت کې
وړاندې په ځنگله کې د زمریانو غږ مېهار دی
بل خواته گیدرې او سویان شته طبيعت کې
پاس د سایبیریا سختو سړو کې یږې گرزې
هله هندوستان کې بیزوگان شته طبيعت کې
زهر یې انسان علاجوي او هم یې وژني
دغسې عجیب غوندې ماران شته طبيعت کې

بل خواته د شاتو مچۍ زېږېښي سره گلونه
ډک يې مېلمه پاله گيڼان شته طبيعت کې
ستړي له کاروانه مو اسونه او کچر دي
داسې دورمنزله لا اوبڼان شته طبيعت کې
غوښې که هگۍ دي، که پوستکې يا وړۍ دي
وړۍ ورته موږ غوندې انسان شته طبيعت کې
فکر ورته وکړه، موږه ټول يو د دې کلي
څنگ کې راسره همسايه گان شته طبيعت کې

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال سيپټمبر

داستان

د مینې یاد کې دې لیکم د خو سلگیو داستان

د زړه قلم ته ورکوم د رنگینیو داستان

دوه اتلان دې دي د سترگو چې حملې کوي تل

خو په ادب کې جوړوي د دوو غمیو داستان

غلچک نظر دې راته راوړي د سکروټو لپه

د زړه له تله جوړوي د شنو لوگیو داستان

ستا په الهام شمه شبنم، اوبه اوبه شمه زه

د زلفو تار کې دې لیکم د سرو غوتیو داستان

د مخ استاد چې دې رازده کړه د ښکلا شاعري

ورته به دود کړمه د ژوند د سپیلنیو داستان

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال سپټمبر

د شپو حلالول

نن په لاس کې مې چرې دي شوگیرې حلالوم

لکه لمر ورپسې گرزم تورې شپې حلالوم

د سحر ناوکی راشه د زړه درد مې که راوینس لږ

په فریاد مې د ظلمونو تماشي حلالوم

د ځنگله خنې کړه غوړې اې بارانه په عطرونو

خوشبویي ته دې موسمه حادثې حلالوم

د تنکیو هیلو باغ ته یې زما تبر نیولی

د دې پخو هوسونو به شپې حلالوم

ماذدیگره ته خو ولاړې، په سپېدو مې سلام وایه

هره ورځ یې په ارمان کې اندېښنې حلالوم

اې د خیال ښکلی نقاشه، ته استاد زه به شاگرد شم

منظره به د بدرنگې زمانې حلالوم

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال سپټمبر

زاهد ته

زاهده تا په ژوند کې څه ليدلي
نه دي ترڅه، نه دي خواږه ليدلي
سپيره خلوت، سپيره پرهيز کې اوسې
نه دي موسکا، نه دي لېمه ليدلي
ستا د جنت غلمان مې ستا په تعبير
د حورو منع کې ډېر پراته ليدلي
ته د هغې نړۍ کوثر ته يې ناست
د خيال په خوب کې دې ويده ليدلي
راځه مېلمه شه، د جام خوند وڅکه
د ساقې سترگورپيده ليدلي
په دې دنيا کې يو خومار ووينه
ما د لېلا ليمو کې ښه ليدلي
يو وار صوفي شه، دوه ثوابه وکړه
هغه دا دواړه مالیده، ليدلي

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال اکتوبر

زه يې وينم

دا دنيا د ظلم کور دی زه يې وينم
پکې ځکه شراو شور دی زه يې وينم
بده ورځ د غريبانو په قسمت ده
له ازله يې بخت تور دی زه يې وينم
چا د بل پر برخه خپته اچولي
د قدرت پر نيلي سپور دی زه يې وينم
هم يې کور په سرو لمبو د مظلوم ولسو
ډېر يې کړی تېری زور دی زه يې وينم
پکې سوځي وروسته پاتې ملتونه
دغه دابن او دغه اوردی زه يې وينم

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۲ ز کال اکتوبر

خلوريزې

دارمان د زړه په کور کې

امیدونه دي په شور کې

که یو غلی سحر راشي

تورې شپې به په یو لور کې

وچه لاروچېي گودردی

وچې شونډې، تری لمردی

وچې د بستی دي بې پایه

د باران پر لور سفر دی

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۷ ز کال نوامبر

ارمونه

زه د دې خوړينې ارمونې پر سينه

د نيمې شپې د ترانې پر سينه

د زړه لاسونه ښکته پورته کوم

د زړه غبرونه ښکته پورته کوم

غواړم د مينې يو غزل ونيسم

د شعر په لاس د هنر گل ونيسم

غواړم پردو کې يې نڅا مسته کړم

د پيغلو مينه او موسکا مسته کړم

خوارمونيه زما د گوتو پر مخ

زما د زړه د لاس د گوتو پر مخ

غواړي د ستري ژوند خولې ماتې کړي

يو څو سرې سرې نغمې ماتې کړي

زه پرې اواز د ياقربان وباسم

د غوږ پردې پرې د اسمان وباسم

غوارم چي واورې د ژوندون يا غيتوب

د خوشالۍ د لار د يون يا غيتوب

تل به يې شور کې زلميتوب غږوم

دې ژوند ته ښکلی يا غيتوب غږوم

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال فبروري

ناکامه لوبه

چې له موږه ان تېر شولو په څنگ کې

د قسمت گروان مو خیري شو په جنگ کې

موږ په خپلو ککړیو لوبې کړې

یو د بل گروان نیولی په غورځنگ کې

موږ د خپلو وینو دارو ته مستي کړو

دغه کار مو حساب کړی دی په ننگ کې

د باغ پیغله مو زخمونه ښکلوې خپل

سره غمونه یې نخیري په پالنگ کې

څه ناکامه او بې سوره ساتیري ده

چې یارانو کوټ خوړلی دی په رنگ کې

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال فبروري

مخامخ

ستا د مخ لیدو ته مخامخ یمه

گل غوندي سپرلو ته مخامخ یمه

رېر غوندي تاو درنه نظر مې شو

ستا دوو لیندو ته مخامخ یمه

زما او ستا نظر چې غېر په غېر شولو

زړه یمه نبینسو ته مخامخ یمه

ستا د مینې باغ راته پغمان شولو

لاس شومه مینو ته مخامخ یمه

تاک وی که انگور وی ستا په شونډو کې

رند یمه پیالو ته مخامخ یمه

ستا د خولو سیند کې چې لامبو وهم

کانی یم او بو ته مخامخ یمه

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال می

البوم

مستي مستي پيالې راځه

ساقې بيا يمه راغلي

د يو خوم په تماشه کې

غواړم تېر يادونه ياد کړم

د وطن د لوړو غرونو

چې سپېدو ته هر کلی کړي

او پر خپلو اوږو باندې

نازوي د سحر ناوې.

راته ونبیه درې چې

د شپېلۍ پکې نغمې وي

د شپانه د گوتو ریتم

وي رمې په گډا کړې.

راته بنیه په ځنگله کې

رنگینه بنکلا د ونو

چې رنگين لري په زړه کې

د غوتيو ارمانونه.

راته بڼيه خړ کورونه

چې لرگينې دروازي يې

د کلونو په ټال زانگې

لويوي نوي نسلونه

په پياوړې سينه زغمې

د شپو ورځو قدمونه.

راته بڼيه په هر سيند کې

د سخي خپو زړگۍ چې

تويوي پر ځمکه مينه

جوړوي له شنو رنگونو

د غنمو اميلونه.

ساقې راځي يوڅه نور هم

پيمانه کړه راته ډکه

زما د خيال له سترگو لري

کړه د غم ټپي تصوير چې

نور مې بد ورنه راغلي.

راته را کړه په پيال کې

يو البوم د ژوندانه چې

د خوښۍ يو خوځوماره

بې په سترگو کې ژوندي وي.

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال جولای

ناجوره لار

زموږ د ستريو ستريو هيلو

ارمانونو لاري،

سپيره ټپونه سرې سينې پورې

کتارتلي

زموږ د زړه د لويو غرونو

د غرور غېږه کې بې

د مايوسۍ چاره ټومبلي نېغه

اوس زموږ ستري هيلې

گوره دعا کوي

اسمان ته گوري

گوندې چې خدای بې کړي دعا قبوله.

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال جولای

ويده جشن

تېر شوه، ډېر کلونه تېر شوه

زموږ جشن ويده شوی

په خوښۍ کې په سرو سترگو

خپلې اوښکې خشوو موږ

د غمجنې موسکا خوله کې

موږ د سرو وینو مستي ده.

دلته هر چاته خوښي شته

هم د لوی هم د واړه شته

د هر چا پېغله خندا ده

د هر چا زړونه زلمي دي.

په دې تکو شو کوڅو کې

د مالت د هرې ونې

ژوند په مینه پیل شوی

هم په ښار هم په ځنگلو کې

هره پانه، هر گلبوتی
په رنگینو سترگو خاندې.
خوښي تل دلته او سیري
دا یې کور او دا یې اور دی
هره ورځ زېږوي نوي
نوي نوي امیدونه.
تېر شوه، ډېر کلونه تېر شوه
خو زموږ د کلي خلک
ناست د غم پر سره انگار دي
ځمکه ډکه له سکرو تو
او اسمان لمبه لمبه دی
نه اختر لري، نه جشن
امیدونه یې سنگسار دي
نه چا سترگې تورې کړې
نه چا څنې غوړې کړې

زموږ خونبې ده سپېره کونډه

نه اتې شته، نه واده شته

زموږ شوق دی زخمی شوی

پنبې مو نه جوړېږي ډول ته

زموږ اتې مرور شوی.

تېر شوه، ډېر کلونه تېر شوه

زموږ جشن لا ویده دی

نشته څوک پر دغه سیمه

چې له خوبه یې راوینن کړي.

روسیه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال اگسټ

ونه

ته د زمان پر اوږو گرزې، شنې سندرې وايې

تا د خزان په تکه زېره خېره

خه جادويي غوندې شين چوف ويلی

ته د شنه ژوند زړه کې راخېژې او لوېږې پسې،

خو پسرلی زېږوي.

ته د سره اوږې په تودو گوتو کې

لکه نکريزي شنه او سره رنگونه

ژوند ته اختر راوړي.

ته د سپين ژمي په ساړه بدن کې

ساړه ساړه رگونه

ساړه ساړه اسويلي

په توده ساه بدلوي.

ته لکه دنگه، چته پېغله کوچۍ

د يون پر اوښ سپره بې

اوشين سالو دې په سر

ورو ورو له ژونده سره،

پريوه لاره درومي

بېرته دي نشته،

زه پوهېږم په دې

ته يې د صبرونه.

روسيه-مسکو

د ۱۹۹۸ ز کال اکتوبر

مننه

له بناغلي فخرالدين پتوال خخه د زړه له کومي مننه کوم چې د دې کتاب د چاپ مالي لگښت يې کړی دی. د دوی فرهنگي احساس د قدر وړ گڼم، کور دې يې ودان وي.

ددې کتاب کمپيوټري لگښت بناغلي عبدالولي سرتور پر غاړه واخيست، له دوی نه هم ډېره مننه کوم، د ژوند په ټولو چارو کې دې يې خداى (ج) بريالى لري.

م. ط. کانی

لنډه پيژندنه

نوم: محمد ظاهر کلي.

دروکي کي نځاي: دکندز ولايت د دښت ارجي د ولسوالي د مشر خان
حم (د سلېمان خېلو کلي) ۱۳۴۴.

زده کړي: لومړنۍ، د دښت ارجي د ولسوالي د دوران کلي
لومړني ښوونځي.

مستغني: د کابل درحمان بابا ليمه، ۱۳۶۳ ل. کال.

لوري: د اوکراتين جمهوريت، د لوروف د ښار پوهنتون،
د ټولنيزو او کلتوري علومو پوهنځي، ۱۹۹۱ زيږد کال.

محمد ظاهر کلي له ۱۹۹۶ کال راهيسې په مطبوعاتو کي کار
پيل کړي دي. دې په ۱۹۹۷ کال کي له مسکو د خپرونکي
روښاني (واو) مسوول مدير وروسته بيا د ۱۹۹۹ کال کي له
مسکو نه د خپرونکي اونيزي (کابل) چلول په غاړه
درلودل.

ننکي پلاني دده لومړنۍ چاپي اثر دي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library